

ZGODNIE Z TRADYCJĄ...
TRENY JANA
KOCHANOWSKIEGO JAKO CYKL

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Zgodnie z tradycją... *Treny* Jana Kochanowskiego jako cykl

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

I / 45 minut

Cele. Uczeń:

- przypomni treść poszczególnych *Trenów*;
- zna budowę *Trenów* jako cyklu;
- wyjaśnia znaczenie poszczególnych części cyklu;
- rozumie, czym jest epicedium.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstem literackim;
- tworzenie schematu;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- *Treny* Jana Kochanowskiego;
- arkusze papieru;
- kolorowe flamastry.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna: Nauczyciel informuje, że jest to lekcja podsumowująca związana z *Trenami* Jana Kochanowskiego. Uczniowie przypominają, czym jest tren jako literacki gatunek, wskazują jego antyczne pochodzenie.

Część właściwa: Uczniowie wyszukują znaczenie terminu epicedium, wyjaśniają pojęcie i źródło jego pochodzenia. Nauczyciel dzieli klasy na grupy, rozdaje każdej z grup duże arkusze papieru i flamastry. Uczniowie w grupach tworzą parabolę, na której zaznaczają elementy kompozycji cyklu w taki sposób, by wierzchołek oznaczał szczyt emocji. Opisują parabole według uzyskanych informacji (mogą być zapisane na tablicy lub wydrukowane i rozdane uczniom):

- *expositio* – prezentacja osoby zmarłej i opłakującej;
- *exordium* – wyjawienie przyczyny bólu;
- *laudatio* – wyliczenie zasług zmarłego;
- *comploratio* – opłakiwanie;
- *consolatio* – pocieszenie;
- *exhortatio* – moralne pouczenie.

Na sporządzonym schemacie zaznaczają poszczególne treny (łącznie z mottem) oraz przygotowują uzasadnienie swoich wyborów.

Następnie każda grupa prezentuje swoje schematy. Nauczyciel prosi o uzasadnienie – każda grupa uzasadnia inną część schematu.

Część podsumowująca: Uczniowie uzasadniają, czym różni się cykl Kochanowskiego od tradycyjnego epicedium, wskazując na stworzenie przez poetę nieznaną wcześniej w tradycji gatunku formę cyklu trenologicznego.

Praca domowa: Zapoznaj się z informacjami na temat cyklu trenologicznego, zawartymi w *Słowniku wiedzy o literaturze* na stronie http://www.edupedia.pl/words/index/show/528450_slownik_wiedzy_o_literaturze=tren_cykl_trenologiczny.html.

Komentarz metodyczny:

Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w zespole, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreślenia; dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.